

BUITINIŲ VARTOTOJŲ SAJUNGA
Nepriklausoma visuomeninė organizacija
Visuomenės informavimo priemonės valdytoja

Kodas 300572367; Žirmūnų g. Nr. 104-106, Vilnius, 09121
8-686-65887, 8-5-2764865, antanas1940@gmail.com,
<http://krantai.blogspot.com>

Valstybinė kainų ir energetikos
kontrolės komisija
GAUTA

2014-06-25

Nr. RA-6421

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai

2014-06-24 Nr. A-155

DĖL ŠILUMOS PASKIRSTYMO TAISYKLIŲ PROJEKTO

Teikiame sekančias pastabas ir pasiūlymus Šilumos paskirstymo taisyklių projektui.

Visų pirma Projektas turi atitikti esminei Šilumos ūkio įstatymo nuostatai:

12 straipsnis. Atsiskaitymas su šilumos tiekėju

2. Jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, visas pastate suvartotas šilumos kiekis paskirstomas (išdalijamas) vartotojams, o kiekvienas vartotojas moka už jam priskirtą šilumos kiekį, išmatavus, įvertinus ar kitaip pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus metodus nustatčius, kokia visų vartotojų bendrai suvartoto šilumos kiekio dalis tenka tam šilumos vartotojui.

Kodėl ??

Todėl, kad sovietinės statybos daugiabučiai namai yra suprojektuoti kaip vientisi inžineriniai statiniai.

Bendros sienos, lubos, grindys – vienkart jos yra ir bendrojo naudojimo objektai.

Jų šildymo ir karšto vandens sistemos yra **suprojektuotos taip**, kad visos patalpos (butai) **būtų tolygiai šildomos**, nes **bendros sienos, lubos, grindys** – vienkart jos yra ir bendrojo naudojimo objektai.

Todėl tada, kada pastate nėra patalpų (butų), atjungtų nuo pastato šildymo ir karšto vandens sistemos, tada visa pastatui pagal įvadinį šilumos apskaitos prietaisą patiekta šiluma turi būti paskirstoma patalpoms (butams) pagal jų plotą (tūrį).

O jeigu daugiabučiame name yra **atsijungusių nuo pastato šildymo ir karšto vandens sistemos patalpų (butų)**, tada atsijungusiose patalpose (butuose) pagaminta ir sunaudota šiluma turi būti pridėta prie šilumos tiekėjo pateiktos šilumos ir atitinkamai **paskirstyta visoms pastato patalpoms (butams)**.

Kodėl ??

Todėl kad atsijungusios nuo pastato šildymo ir karšto vandens sistemos patalpos (butai) **nėra termiškai izoliuotos nuo kitų pastato patalpų (butų)** - bendros yra sienos, lubos, grindys – **vienkart jos yra ir bendrojo naudojimo objektai**.

Deja Projekte tai neįvertinta ir tai yra esminis Projekto trūkumas.

Projekto nuostata:

17. Šilumos tiekėjas turi teisę atidėti Komisijos rekomenduojamo šilumos paskirstymo metodo taikymą, kol bus surinkta ir apdorota papildoma informacija bei įdiegta šilumos paskirstymui reikalinga programinė įranga, bet ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams.

yra nepagrįsta nei sveiko proto logika (**6 mėnesiai**), nei teisės aktais.

Nėra tokio teisės akto, kuris Kainų komisijai suteiktų tokias galias.

Su Komisija suderintą naują šilumos paskirstymo metodą daugiabučio namo vartotojai, pagal Kainų komisijos nustatytą formą turėtų pateikti tam, kas daugiabučiame name paskirsto šilumą ir išrašo sąskaitas, nes yra nemažai daugiabučių namų, kur sąskaitas už šilumą išrašo ir šilumą paskirsto bendrijos buhalterė, ar pasamdytas administratorius.

O daugiabučio namo šilumos vartotojai turėtų patys su tuo, kas paskirsto šilumą ir išrašo sąskaitas, suderinti datą, nuo kada naujas šilumos paskirstymo metodas bus taikomas.

Jeigu šilumą paskirsto šilumos tiekėjas, šilumos metodo pasirinkimas turėtų būti įformintas kaip Šilumos pirkimo –pardavimo sutarties priedas.

Kainų komisija turėtų nustatyti naujo šilumos metodo pateikimo šilumos paskirstytojui formą.

Projekte rašoma:

*28. Kai įvadinis atsiskaitomasis šilumos apskaitos prietaisas yra sugedęs arba jo nėra, pastate suvartotas šilumos kiekis pastato šildymui nustatomas pagal paskutinių **trijų pilnų šildymo sezono mėnesių** vidutinės šilumos sąnaudas, tenkančias dienolaipsniui padauginus iš ataskaitinio laikotarpio dienolaipsnių skaičiaus.*

Betgi ką daryti, jeigu Šilumos pirkimo – pardavimo sutartyje nustatyta:

15. Jei pastato šilumos apskaitos prietaisas neveikė arba buvo išmontuotas metrologinei patikrai atlikti, pastate suvartotas šilumos kiekis apskaičiuojamas pagal paskutinio analogiško laikotarpio iki apskaitos prietaiso gedimo (išmontavimo) suvartoto šilumos kiekio vidurkį, įvertinant atitinkamų laikotarpių vidutinių temperatūrų santykį bei šilumos tiekimo trukmę.

Nes Civilinis kodeksas nustato:

6.157 straipsnis. Imperatyviosios teisės normos ir sutartis

1. Šalys savo susitarimu negali pakeisti, apriboti ar panaikinti imperatyviųjų teisės normų galiojimo ir taikymo, nepaisant to, kokia teisė – nacionalinė ar tarptautinė – šias normas nustato.

2. Imperatyviųjų teisės normų pasikeitimas po sutarties sudarymo neturi įtakos sutarties sąlygoms.

Galgi vis tik geriau būtų jei ši ir panašios Projekto nuostatos būtų nustatytos Šilumos ūkio įstatyme, nes jis turi didesnę galią.

Projekte nustatyta:

32. Vartotojo suvartoto karšto vandens kiekis nustatomas:

32.1. kai bute ir (ar) patalpoje įrengtas karšto vandens apskaitos prietaisas, suvartoto karšto vandens kiekis nustatomas pagal šio prietaiso rodmenis;

32.2. kai karšto vandens apskaitos prietaisai neįrengti, suvartoto karšto vandens kiekis nustatomas vadovaujantis Statybos normomis RSN 26-90 „Vandens vartojimo normos“ [7.9];

32.3. kai karšto vandens apskaitos prietaisas yra sugedęs ar jo rodmenys nedeklaruojami, karšto vandens kiekis nustatomas Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių [7.7] nustatyta tvarka;

32.4. kai butų ir (ar) patalpų savininkai atsisako įsileisti karšto vandens tiekėjo, namo šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojo įgaliotus atstovus pagal jų pateiktą raštišką prašymą į savininkams priklausančias patalpas bei pagal Šilumos tiekimo ir vartojimo taisykles [7.7] įforminus savininkų atsisakymą, karšto vandens kiekis nustatomas vadovaujantis Šilumos ir karšto vandens kiekio nustatymo butų ir kitų patalpų savininkams, atsisakiusiems įsileisti šilumos ir karšto vandens tiekėjų bei šių sistemų prižiūrėtojų įgaliotus atstovus, metodika [7.19];

Betgi SSSR vandens vartojimo normų pagrindu prieš 23 metus parengtos Statybos normos RSN 26-90 yra ir istoriškai, ir morališkai, ir socialiai pasenusios, viešai neskelbtos, tad jų taikymo teisėtumas šiuo metu, vadovaujantis sveiko proto logika, yra daugiau nei abejotinas.

Be to LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS N U T A R I M A S 1997 m. gruodžio 31 d. Nr. 1507 Vilnius DĖL DUJŲ, ELEKTROS IR ŠILUMINĖS ENERGIJOS, ŠALTO BEI KARŠTO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ ĮRENGIMO IR EKSPLOATAVIMO

nustato:

1.4. gyvenamuosiuose namuose mokestis už šaltą bei karštą vandenį, dujas, elektros energiją nustatomas pagal butų apskaitos prietaisų rodmenis, o jeigu butuose apskaitos prietaisų nėra, mokestis nustatomas pagal dujų, šalto bei karšto vandens suvartojimo normas, kurias tvirtina savivaldybės.

Tokiu būdu šiuo metu egzistuoja trys galiojančios karšto vandens normos:

1. **Statybos norma RSN 26-90.**
2. **Savivaldybių parengtos normos – kada karšto vandens apskaitos prietaisų nėra.**
3. **Kainų komisijos patvirtinta Šilumos ir karšto vandens kiekio nustatymo butų ir kitų patalpų savininkams, atsisakiusiems įsileisti šilumos ir karšto vandens tiekėjų bei šių sistemų prižiūrėtojų įgaliotus atstovus, metodika.**

Betgi, vadovaujantis sveiko proto logika, kas liečia karšto vandens sunaudojimą, tai nėra jokio skirtumo ar karšto vandens apskaitos prietaiso nėra, ar jis sugedęs, ar buto savininkas atsisako įsileisti į butą jį apžiūrėti.

Todėl Kainų komisija privalo vadovautis sveiko proto logika, ir, **kaip Seimui atskaitinga institucija**, imtis priemonių šią problemą spręsti teisiniu keliu.

Projektas nustato:

33.2. kai šilumos kiekis su nepaskirstytu karštu vandeniu yra didesnis už nulį ($Q_{PNPKV} > 0$), šis šilumos kiekis gali būti išdalintas apmokėti vartotojams pagal 34 punktą, jeigu karšto vandens tiekėjas įvykdė pareigą sutvarkyti karšto vandens apskaitą arba, kai gyventojai pasirinko apsirūpinimo karštu vandeniu būdą be karšto vandens tiekėjo.

40. Jeigu pastate susidaro su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis ir jei karšto vandens tiekėjas sutvarkė karšto vandens apskaitą name arba karštam vandeniui centralizuotai paruošti šiluma perkama iš šilumos tiekėjo, o geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti – iš geriamojo vandens tiekėjo, šilumos kiekis su nepaskirstytu karštu vandeniu nustatomas pagal 33 punktą

Betgi nuo 2011 11 01, kada daugiabučiame name esantys šilumos punktai buvo pagal jų paskirtį, *nepriklausomai nuo jų nuosavybės*, priskirti bendrojo naudojimo objektams, o šilumos tiekėjai gali būti pasirinkti jų prižiūrėtojais tikrai pagal Šilumos ūkio įstatymo išimtis, ir ne kaip jų savininkai, o tik kaip jų prižiūrėtojai, vadovaujantis vien tik sveiko proto logika kalbėti apie karšto vandens tiekėją yra tiesiog neetiška.

O kada daugiabučių namų savininkai šilumos tiekėjams leido įrengti šilumos punktus, tada de facto ir buvo pasirinktas karšto vandens tiekimo būdas be karšto vandens tiekėjo.

Taigi ten, kur daugiabučiuose namuose įrengti šilumos punktai tenai ir de facto pasirinktas karšto vandens tiekimo būdas be karšto vandens tiekėjo, ir dar Šilumos ūkio įstatymas nuo 2011 11 01 papildomai de jure nustato karšto vandens tiekimą be karšto vandens tiekėjo.

O be to Aukščiausiasis teismas yra išaiškinęs:

Civilinė byla Nr.3K-3-514/2004 Bylų kategorija 40.5; 90
LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS
N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU
2004 m. rugsėjo 29 d. Vilnius

„Name gyvenantys asmenys turi dvejopą padėtį šilumos energijos vartojimo požiūriu.

Iš vienos pusės jie yra vartotojai, nes šilumos tiekėjas parduoda šilumos energiją kiekvienam iš gyventojų suvartojimui buityje.

Kaip vartotojas gyventojas-abonentas turi apmokėti už tiek energijos, kiek suvartojo savo poreikiams.

Kartu jis yra šilumos kiekio vartotojas ir kita prasme – kaip turto savininkas.

Tiekiamą į namą šilumos energija yra naudojama patalpoms šildyti, „gyvatukui“.

Visa energija, tiekiamą į namą, turi būti pagal šioje byloje esančias sutartis apskaitos prietaisais apskaitoma ir pagal įstatymą paskirstoma.

Dalis energijos yra apmokama kaip suvartota konkrečių vartotojų.

Kita dalis, kurią sudaro neapmokėtoji kaip vartotojų dalis, turi būti apmokėta tiekėjui kaip namo savininkų.

Ši dalis turi būti tarp jų paskirstoma pagal bendrasavininkų nuosavybės dalį gyvenamajame name, nes pagal CK 4.76 straipsnį kiekvienas iš bendraturčių atsako tretiesiems asmenims pagal prievolės, susijusias su bendru daiktu (turtu), taip pat privalo mokėti išlaidas jam išlaikyti.

Namo gyventojai gauna šilumą kaip vartotojai ir kaip savininkai, todėl už ją ir sumoka ir kaip vartotojai (pagal individualaus vartojimo prietaisų rodmenis) ir kaip savininkai (likusią dalį, fiksuotą tiekėjo apskaitos prietaisu, paskirstytą tarp jų kaip bendraturčių).

Lygiai tas pats tinka ir geriamo vandens tiekimui,

O kalba apie karšto vandens tiekimą, jo tiekėją gali eiti tik tada, kada tenkinamos Šilumos ūkio įstatymo nustatytos sąlyga:

Karšto vandens tiekimas – centralizuotai paruošto karšto vandens pristatymas ir pardavimas karšto vandens vartotojams.

[Centralizuotai paruošto, jo lauko tiekimo tinklais pastatui pristatyto ir parduoto karšto vandens tiekėjas.]

Taigi, kada karšto vandens ruošimas vyksta pastato šilumos punkte, centralizuotai paruošto karšto vandens tiekėjo akivaizdžiai ir nepaneigiamai nėra, ir visas daugiabučiame name sunaudotas geriamas vanduo karšto vandens ruošimui turi būti paalintas vartotojams – patalpoms (butams).

Pagal ankščiau paminėtą LAT išaiškinimą Projekte turėtų būti **visiškai teisingai ir teisėtai** nustatytas viso karšto vandens ruošimui sunaudoto geriamo vandens padalinimas jo vartotojams.

Projektas turėtų pradėti galioti **nuo š. m. spalio 1 dienos**, o senų metodų taikymą galima būtų pratęsti ir iki 2015 metų gegužės 1 dienos.

Todėl Projektą reiktų pakoreguoti, kad atitiktų Civilinį kodeksą, Šilumos ūkio įstatymą, suderintį su Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėmis ir patvirtinti.

Tiktai **labai gerai** reiktų apgalvoti perėjimo prie naujų metodų procedūras ir jas teisės aktu nustatyti..

Galima nuspėti, kad vargu ar būtų staigiai pulta pereiti prie naujų šilumos paskirstymo metodų.

Ypač dėl to, kad reiktų apmokėti visą pastate sunaudotą geriamą vandenį karšto vandens ruošimui.

O kas gali priversti išprususius, arba atitinkamai informuotus, vartotojus pakeisti galiojančias Šilumos pirkimo pardavimo sutartis ??

Sumoje **Esminė pastaba ir esminis klausimas – kas trukdė prie Projekto rengimo, kaip konsultantus, pritraukti vartotojų asociacijas, kurios turi sukaupusios šiokią tokią patirtį šioje srityje ???**

Buitinių vartotojų sąjungos prezidentas

Antanas Miškinis